

Fridtjof Diesen:

Så stort et kall -

- Richard Wagners liv og verk -

(Framhald)

FRA REVOLUSJON TIL RESIGNASJON

ALLEREDE i »Rienzi« blir vi be-
tatt av heltens bønn. I »Den fly-
vende hollender« er det kjærlighe-
ten som forløser den fortvilte og
ulykkelige flyktningen på de 7 ver-
deshav. I »Tannhäuser« og »Lo-
hengrin« blir de høye tankene i
menneskesinnet ytterligere utdypet.
Og hvem av de som har opplevd
»Mestersangerne« glemmer den gri-
pende kirkescenen i første akt.
Grunnverdiene i folkenes liv bygd
på forståelse av religionenes bud-
skap. Wagners siste verk »Parsi-
fal« danner vel høydepunktet i
hans skaperkraft.

VILLA WAHNFRIED ble et kul-
tursentrum i Tyskland. Det var
mange som oppsøkte Wagner der.
Han begynte å føle seg trett og syk
etter en sesongs anstrengelser og
lægen anbefalte ham opphold i sy-
den. Om høsten dro da gjerne fa-
milien Wagner til Italia. De be-
søkte Sorrento, Palermo, Napoli og
Roma. De ble der gjerne hele vin-
teren. Bayreuth flagget da de reiste
og flaggene gikk til topps igjen
når det meldt deres ankomst til
Bayreuth igjen.

WAGNER var en flittig medarbei-
der i »Bayreuther-blätter« og syslet
tidt og ofte med sin skarpe penn.
Han var allsidig og skribentvir-
ksomheten hans spente over et
vidt spekter av saker. Kunst, polit-
iske saker, filosofiske problemer og
annet aktuelt i tiden. — Ut på ny-
året 1877 begynte Wagner med for-
arbeidet og skisseringen av sitt nye
mesterverk hvor han nå som eng-
den store revolusjonære er
nådd fram til resignasjonens stille
overbærenhet. Tekstene utviklet seg
på spaserturer i Bayreuther-Hof-
parken. Dette vidunderlige stedet
omgitt av det gamle Bayreuth er
som skapt til kunstnerisk virksom-
het. Parsifal har samme bakgrunn
som »Lohengrin«. Den siste var jo
Parsifals sønn, noe han tilkjennegir
i det tidligere verket.

Den unge Parsifal begynner som
den rene dæ. Han er naiv og ren,
vet intet av det som skjer i stedene
rundt ham. En dag kommer han
til Gralsriket. Her er alt trist og
sørgmodig fordi kong Titurs sønn,
Amfortas, ikke kunne motstå den
forlokkende trollkvinnen Kundrys
tilnærmelser. Nå må han bote sin
synd med en farlig sykdom. Det
er bare den undergivende kraften
fra den hellige gralskalen som
kan helbrede ham. Men nå står
kalen tom og tilhyllet i grals-
templet.

PARSIFAL er kommet i nærheten
av trollmannen Klingsors trylle-
have. Kundry prøver å fange ham

i sitt garn, men han motstår hen-
nes fristelser. Parsifal går i livets
skole. Fra en uvitende dæ vokser
han opp til å bli en mann som
lærer og tåler lidelser og prøvelser.
Han er et Guds redskap i en synde-
full verden. I dypt av sitt hjerte
føler han sorg og smerte over hvor
lettsindig menneskene omgås Guds
ord og vilje. Parsifal er ren i tan-
ker og ord og siden i gjerning.
Kundry, kvinnen som hante Kri-
stus da han bar sitt kors på Golgata
gjør tjeneste i den onde trollmann
Klingsors tjeneste. Parsifal går rakt
forbi haven og hører heller på sin
lærer Gurnsemann.

PÅ EN LANGFREDAG kronet og
salves Parsifal som konge over
Gralsriket. Parsifal løfter den hel-
lige kalk opp mot himmelen. Da
skjer det et under! Skålen med drå-
per av Kristi blod får sin legekraft
igjen. Det gir håp og tro i alle
gralsridderne rekker. Nå kan de
igjen sendes ut som Guds hjælpere
igjen til alle de som trenger dem
Amfortas synd er sonet. Og Parsi-
fal lovpriser den allmektige. —

»TRISTAN OG ISOLDE« var his-
torien om kjærligheten mellom to
mennesker som ikke kunne få hver
andre på jorden. Parsifal er i lik-
het med Beethovens 9. symfoni en
storslagen appell til menneskene
om fred og forbrødring. Dette verk
ble Wagners punktum, skjønt han
hadde planer om »Budda« og hans
lære, et verk han bare hadde i
tankene. Wagner skjærer gjennom
alle stortalene talemåter og hykle-
rier. Han ville se det høye budskap
som var gitt oss i praksis. — Nå
til dags kan vi se det hele på av-
stand og for håpentlig har vi et
så uholdt syn at vi uten for ut
inntatt kan ta en bedre stilling til
den strid som sto om Wagner ver-
ker og anskuelser. —

WAGNER var en stor dyreven og
brennemerket menneskenes bruk av
dyr til vitenskapens eksperimenter,
ja, hele deres uvettheter og ufor-
stand i sitt forhold til dyrene. Han
skrev sit kampskrift »Mot vivisek-
sjonen«. Desuten finner vi hans
mening om stridsspørsmålene ani-
miske produkter som menneske-
føde kontra vegetarisme i hans
bok »Staten, kunsten og religionen«.
— Han var som vi forstår sterkt
opptatt av ernæringsfysiologiske
problemer. —

DEN 26. juli 1882 fikk »Parsifal«
sin premiere i Bayreuth. Takket
være kong Ludwigs bistand fikk
han benytte det kgl. residenz-teaters
kor og orkester til sin nye mester-
verk. Den russiske bildende kunst-

ner Paul Joukovsky hjalp til med
de første scenedannelsene. Hermann
Levi sto for taktstokken ved de
første oppførelsene. Senere ble det
Wagner sjøl. Av de 16 oppførelsene
så Liszt hele 5. Wagners engelske
svigersønn H. S. Chamberlain be-
tegnert verket som dramaenes drama.
Denne gangen var pressens kritikk
merkelig mild. Snart bredte roen
seg igjen over Festspillhuset på
den grønne høyden. En av gjestene
var ikke kommet: Kong Ludwig av
Bayeren. Han var syk og ble mere
og mere ensom og folkesky. —

MESTEREN hadde nådd et kunst-
nerisk mål med dette religiøse
minnespill. På terskelen til sitt
70. ende år har han mildnet sterkt
overfor sitt tidligere stormløp gjenn-
om livet. Den årlige reisen til
Italia foresto. Cosima og Richard
Wagner vandret en aften gjennom
Bayreuths kjente og kjære gater.
Wagners helse sviktet og tross sin
kjærlighet til byen så lengtet han
til Italias sol. Han sendte disse
ord til en av de store velgjørerne
sine i Bayreuth, Bankier Feustel:

»Ser jeg tilbake på mitt liv de
siste 10-årene så veier den takk-
nemmelighet jeg skylder Bayreuth
det som veier tyngst i vektskålen.
Byen Bayreuth teller mest for meg
ved siden av familien og venner.«

WAGNER sørget for sine folk
mens han var borte. Det var alltid
et godt forhold mellom ham og
hans medarbeiderstab. Bare de som
ikke ville forstå ham eller helt
ubegavede mennesker kunne ikke
like ham. —

PALASSO VENDRAMIN i Vene-
zia, kanalenes og gondoliernes by,
var gjort i stand til Wagner-famili-
ens ankomst. Det ble en livlig tid
med mange besøk fra fjern og nær.
Liszt, den franske grev Gobineau,
Jaukovsky, Engelbert Humperdinck
og mange andre kom på besøk.
Wagners egen gondolier Luigi
Trevasin var en begeistret tilhen-
ger av mesteren. Han syntes at
Wagner var mere enn en konge.
Han var stolt over at føre Wagners
rundt omkring i Venezias »gater«.
Det var meget at gjøre denne vin-
teren også. Festspillene i 1883
skulle forberedes og annet arbeide
planlegges.

VED juletid 1882 øvde Wagners
lille orkester inn et av hans ung-
domsverk og det ble framført på
fru Cosimas fødselsdag første jule-
dag. Det var 50 år siden sist det
ble spilt. Alle tilhørerne ble dypt
greet. Plutselig sa mesteren at han
aldri ville dirigere mee. Hvorfor,
sa de i kor. Med en trett hånd-

bevegelse svarte han: »Jeg dør
snart.« En dyp stillhet senket seg
over de tilstedeværende. Men ikke
lenge etter strålte han opp igjen og
ga seg det gode humør i vold.
Signor Trevasin var blandt gjest-
ene og moret seg som et barn ved
synet av det tyske juletræet med
lys, stjerner og flagg.

ET NYTT ÅR. Gjestene kom og
reiste. Wagner studerte flittig Bud-
das lære med tanke på ett nytt
musikkdrama. Han skrev flere ar-
tikler i »Bayreutherblätter« også.

NÅ var karnevallets fest og glede
kommet til Venezia. Festlige opp-
tog, løyer og fantasifulle opptrin-
g og påfunn. Wagner moret seg med
de andre sin hustru og barna Isol-
de, Eva og sønnen Siegfried.

DEN 11. februar 1883 arbeidet
Wagner med sin avhandling »Over
det kvinnelige i det menneskelige«.

DEN 12. februar 1883 holdt Wagne-
r et selskap for de nærmeste ven-
nene og mesteren leste et utdrag
av Fouques »Undine«. Under les-
ningen rakte fru Cosima sin notis-
bok over til Joukovsky som hurtig
laget en skisse av ham. Mesteren
virket klar og rolig. Så spilte han
et utdrag fra »Rheingolde« og sang
Rhindotrenes sang. Fru Cosima
skrev i sin dagbok samme aften:
»Hvert 5000 år gis det bare to og
bare to mennesker som holder slik
av hverandre som oss«.

DEN 13. februar 1883:

Sønner Siegfried har gitt denne
beretning:

»Jeg kom inn i salongen for å
spille mine klaverøvelser. Min
mor kom inn og satte seg til in-
strumentet og spilte. Hva spiller
du mor? — spurte jeg. Hun
svarte med et vemodig uttrykk
Schuberts »Lob der Tränen«. —
— Noen minutter senere kom
stuepiken inn og fortalte at det
sto dårlig til med far. Jeg vil
aldri glemme hvorledes min mor
styrtet ut av døren. En lidens-
skapelig smerte grep henne slik
at hun nesten slo i stykker dø-
ren.«

EN stund etter at fru Cosima var
kommet inn i arbeidsrommet ble
Wagner rammet av en sterk hjerte-
krampe. Et øyeblikk etter slumret
han inn til den evige hvile lenet
til fru Cosima. Klokken var bort i
mot halv to på ettermiddagen. Hans
siste ord var »Mit ur!« Klokken
falt ned på gulvet etter at hans
hjerte var sluttet å slå. Hans dods-
maske gjenspeiler det gode smilet,
hans rike og virksomme liv kunne
vel ikke få en bedre utgang enn
nettopp ved arbeidsbordet. —

FRU COSIMA var som forstenet.
Hun ville nesten ikke tro at henn-
es mann var borte. I et døgn
våket hun, kunne ikke tale med no-
en, hun spiste ikke og tenkte på å
følge ektefellen i døden, men kom
heldigvis til et annet resultat. Nei!
— Bayreuther-årten måtte bæres
videre.

SORGEUDSKAPET om Richard
Wagners bortgang spredte seg ut
over hele verden. Venezia og Bay-
reuth var felles om å føle dette
smertelige tapet, motstanderne
senket sine lanser med den samme
sorg som hans mange tilhengere. I
Pallaso Vendramin hersket den dy-
peste stillhet. Fru Cosima forbe-
redte avreisen tilbake til Bayreuth.
— Alle sørget, sjøl en liten katte-

pus som mesteren hadde reddet fra
å drukne savnet den store dyre-
vennen. Nå orket den ikke å ete
mer. — Så opprant den tunge da-
gen da den sorte draperte kisten og
familien dro nordover mot heimen
— mot Bayreuth.

WAGNER-BYEN sørget. Florom-
vundne flagg og faner. Kondolanse
telegrammer fra inn- og utland.
Villa Wahnfried var sentret for all
oppmerksomheten. Den 17. februar
kom kisten fra Venezia. Været var
grått og trist. Trofaste venner sto
æresvekt omkring den store dødes
siste hvilested. — Dagen etter, den
18. februar, opplevet Bayreuth det
største sørgetoget i manns minde.
Til de mektige tonene av sørge-
marsjen fra »Götterdämmerung«
(Ragnarokk) satte det lange sørge-
følget seg langsomt i bevegelse. Ved
Villa Wahnfrieds hage ble det
gjort holdt. Bare den dødes nær-
meste og æresvakten ble igjen.
Kirkelokkene kimte og det flak-
kende skjæret fra lamperne kastet
gjenglans over de tilstedeværende.
De to store hundene Marke og
Froh stros seg varsomt inn til
Wagners barn for likesom å trøste
dem.

I SIN minnetale sa Bankier Feustel
at med Wagner hadde en kunstens
første gått heim. Bayreuths borg-
mester Muncker ga uttrykk for by-
en Bayreuths beundring av menne-
sket og kunstneren Richard Wagne-
r. Snart var Wahnfrieds hage øde
og forlatt. Bare fru Cosima dvelte
ved gravens ro.

ETTER et år tok fru Cosima vilje-
fast og energisk fatt på sin store
oppgave: Å føre Wagner-arven vi-
dere i samsvar med mesterens øn-
sker. — Omgitt av sine hunder i
Villa Wahnfrieds hage og senere
også av fru Cosima finner vi den
sorte polerte steinplaten, enkel og
pruktløst slik mesteren ville det.
Her fant han ro for sine lengsler
og sitt rike, gode og varme hjerte-
lag.

(Framhald)

Er	Takrennur, niðurlöpsrör, ryggásir,
talán	og gera vit alt vanligt
um	BLIKKSMÍÐJU- ARBEIÐI
Vit hava alt tilfar:	
vata- veiting	Galv. jarn, sink, vask,
hitaverk	W. C.,
sanitet	báðikör, radiatorar,
so	Öll nýggj slög av rorum og rördeilum.
biðið	Asfaltgræði rör 4" og 2½"
um	i öllum longdum.
tilboð	
frá	Leirrör, heil og hálybend.
okkum	

P-F
Maria Poulsen & Co.
th. 2000—2001 — dgr. BLIKK